

Рішення
спеціалізованої вченої ради Інституту педагогіки
Національної академії педагогічних наук України
про присудження ступеня доктора філософії
Сухомлин Оксандр Андріївній

Спеціалізована вчена рада Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка на підставі прилюдного захисту дисертації **«Дидактичні засади формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей»** за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки» 02 листопада 2023 р.

Сухомлин Оксана Андріївна, 1986 року народження, громадянка України, освіта вища: 2004 р. – 2009 р. навчалася в Державному університеті економіки та технологій транспорту за спеціальністю «Економіка підприємництва» та здобула диплом магістра; у 2019 році закінчила Національний університет біоресурсів і природокористування України за спеціальністю «Філологія». Здобула кваліфікацію: ступінь вищої освіти магістр спеціальності «Філологія».

З 2019 р. до 2023 р. – аспірантка Інституту педагогіки НАПН України.

Роботу виконано в Інституті педагогіки НАПН України, м. Київ.

Науковий керівник – Малихін Олександр Володимирович, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України.

Основні наукові положення та результати дисертаційної праці відображено в 10 публікаціях (з них 9 – одноосібні), зокрема: 1 розділ у колективній монографії; 3 статті у фахових виданнях України; 2 статті у виданнях, які індексуються в міжнародній наукометричній базі Index Copernicus; 4 – тези доповідей у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій міжнародного рівня.

1. Сухомлин О. А. Цифрова компетентність здобувачів вищої філологічної освіти в умовах сучасних запитів суспільства: ціннісний аспект. Молодь і ринок. 2022. No 2 (200). С. 170–176. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.256055>.

2. Сухомлин О. А. Digital humanities: цифрова ера у гуманітаристиці. Молодь і ринок. 2020. No 3–4 (182–183). С. 157–161. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2020.216808>.

3. Сухомлин О. А. Формування системи мотивації підвищення цифрової грамотності для навчання протягом життя. Молодь і ринок. 2021. No 7–8 (193–194). С. 141–145. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.242620>.

4. Сухомлин О. А. Особливості організації освітнього процесу студентів філологічних спеціальностей на засадах реалізації компетентнісного підходу. Молодий вчений. 2020. No 2 (78). С. 454–458. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-2-78-96>.

5. Сухомлин О. А. Формування цифрової компетентності у студентів філологічних спеціальностей як психолого-педагогічна проблема. Молодий вчений. 2019. № 8 (72). С. 255–259. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-8-72-54>.

6. Малихін О. В., Сухомлин О. А. Розвиток цифрової компетентності філологів: виклики сучасності. Priority directions of science and technology development : тези доп. учасників VII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 21–23 берез. 2021 р. / SPC “Sci-conf.com.ua”. Київ, 2021. С. 699–703.

7. Сухомлин О. А. Основи порівняльного дослідження шкільних систем освіти. Педагогічна компаративістика і міжнародна освіта – 2021: інновації в освіті в контексті європеїзації та глобалізації : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 27–28 трав. 2021 р. / Інститут педагогіки НАПН України. Київ, 2021. С. 99–101. DOI: <https://doi.org/10.32405/978-966-97763-9-6-2021-99-101>.

8. Сухомлин О. А. Формування цифрової грамотності у студентів. Innovations and prospects of world science : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Ванкувер, 1–3 груд. 2021 р. / Perfect Publishing. Ванкувер, 2021. С. 669–672.

9. Сухомлин О. А. Формування цифрової компетентності викладачів закладів вищої освіти. Topical issues of modern science, society and education : матеріали V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 28–30 лист. 2021 р. / SPC “Sci-conf.com.ua”. Харків, 2021. С. 1049–1052.

У дискусії взяли участь голова та члени спеціалізованої вченої ради.

Калініна Людмила Миколаївна, доктор педагогічних наук, учений секретар Інституту педагогіки НАПН України.

Зауважень немає.

Опалюк Тетяна Леонідівна, доктор педагогічних наук, професор, декан факультету спеціальної освіти, психології і соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

Зауваження є:

1. Було б доцільно в межах розділу 1 *«Теоретичні основи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей»* підрозділи 1.2 *«Цифрова компетентність як одна з ключових компетентностей для навчання протягом життя»* та 1.3 *«Сутність і структура цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей»* об'єднати, оскільки в обох підрозділах розкривається змістово-суттєве та структурне розуміння цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей.

2. У межах розділу 2 *«Обґрунтування моделі дидактичної функційно-структурної системи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей»* варто було б прописати, яким саме чином співвідносяться провідні дидактичні феномени, які досліджуються в рецензованій дисертаційній праці, а саме: «дидактичні умови формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей» та «модель

функційно-структурної системи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей».

3. Розділ 3 *«Дослідно-експериментальна апробація авторської моделі формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей»*, на наше переконання, переобтяжений таблицями та діаграмами, частину з яких можна було б перенести в додатки задля спрощення сприйняття остаточних результатів науково-педагогічного дослідження.

4. У підрозділі 3.3 *«Узагальнення результатів експерименту»* розділу 3 *«Дослідно-експериментальна апробація авторської моделі формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей»* було б доцільно прокоментувати нерівномірну позитивну динаміку під час формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей за окремими компонентами.

5. Виклад основного змісту дисертаційної праці є структурованим, логічним та послідовним, водночас було б доцільно більш детально прописати, яким чином здійснювали відбір респондентів, яких було включено до педагогічного експерименту (до контрольних і експериментальних груп).

6. Логіка і послідовність викладу науково-обґрунтованого матеріалу заслуговує на схвалення, але разом з тим, слід зауважити на наявність певних мовно-стилістичних огріхів, яких варто уникати під час викладу отриманих на теоретичному та практичному рівнях результатів.

Пшенична Ірина Сергіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри філології та перекладу Київського національного університету технологій та дизайну.

Зауваження є:

1. У межах розділу 1 *«Теоретичні основи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей»* авторкою проаналізовано нормативно-правову базу та теоретико-методологічні основи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей. На дорадчому рівні зазначимо, що було б доцільно чітко визначити основні перспективні напрями дослідження проблеми формування й розвитку цифрової компетентності загалом і цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей зокрема.

2. У дисертаційній праці достатньо ґрунтовно проаналізовано існуючі дидактичні моделі, системи та технології формування низки компетентностей студентів гуманітарних спеціальностей загалом та філологічних спеціальностей зокрема, але не зовсім зрозуміло логіку й критерійність відбору цих моделей, систем і технологій, які було покладено в основу розроблення досліджуваної моделі дидактичної функційно-структурної системи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей.

3. У підрозділі 2.3 *«Функційно-структурні компоненти моделі»* було б доцільно більш науково виважено аргументувати, чому саме такі функційно-

структурні конструктивні блоки моделі було визначено, зокрема, організаційно-методологічний, мотиваційно-професійний, когнітивно-інструментальний та рефлексійно-діяльний.

4. Заслугує схвалення критерійно-показникова база дослідження рівнів сформованості цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей, але не завжди авторкою чітко прописано в межах розділу 3 «*Докладно-експериментальна апробація авторської моделі формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей*», яким саме чином було отримано певні показники рівня сформованості цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей за окремими компонентами.

5. Під час визначення актуальності й доцільності здійснення дослідження саме за обраним напрямом, остаточне формулювання якого є тема дисертаційної праці, варто було описати певні дії в межах пілотного дослідження, спрямованого на специфікацію обраного напрямку дослідження з позиції визначення його об'єкта і предмета.

Арістова Наталія Олександрівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу міжнародних зв'язків та наукової співпраці Інституту педагогіки НАПН України.

Зауваження є:

1. Під час визначення цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей у підрозділі 1.3 «*Сутність і структура цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей*» було б доцільно більш детально зупинитися на аналізі структури інших ключових компетентностей для навчання впродовж життя.

2. Заслугує на схвалення ґрунтовність визначеної сукупності дидактичних умов, але на наше глибоке переконання, робота виграла б, якби авторка показала, яким чином створення тієї чи іншої дидактичної умови окремо чи в сукупності впливає на формування структурних компонент цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей.

3. У межах підрозділу 2.3 «*Функційно-структурні компоненти моделі*» окрім визначення конструктивних блоків моделі дидактичної функційно-структурної системи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей необхідно було б більш детально зупинитися на синергії цих компонентів (взаємозв'язки, взаємовпливи, взаємозалежності тощо).

4. У межах теоретичного аналізу проблеми було б доцільно розширити блок, у якому висвітлюється змістове наповнення цифрової компетентності з позицій західноєвропейських науковців та науковців інших розвинених країн світу.

Алексєєва Світлана Володимирівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник відділу дидактики Інституту педагогіки НАПН України

Зауваження є:

1. У підрозділі 2.1 «Визначення сукупності дидактичних умов формування досліджуваного феномену» варто було б прописати доцільність визначення провідної дидактичної умови, а також трьох супідрядних дидактичних умов, що разом поєднуються як сукупність дидактичних умов формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей.

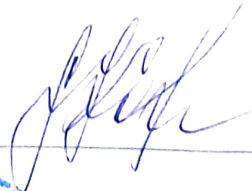
2. У межах розділу 2 «Обґрунтування моделі дидактичної функційно-структурної системи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей» авторці варто було б пояснити доцільність розроблення й обґрунтування саме такої моделі, яку вона презентує, оскільки вважаємо, що дидактична категорія «модель дидактичної функційно-структурної системи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей» є занадто комплікативним поняттям для сприйняття та усвідомлення.

3. Заслуговеє на схвалення формулювання визначення сутнісного розуміння дидактичного феномену «модель дидактичної функційно-структурної системи формування цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей». Одночасно слід зазначити, що воно є занадто загальним і подекуди не одразу зрозумілим з позицій проектування на практику впровадження.

4. Визначення діагностувального інструментарію для вимірювання рівня сформованості цифрової компетентності загалом та кожного окремого компонента зокрема передбачає вивчення специфіки формувальних і розвивальних процесів, які в своїй сукупності забезпечують об'єктивність оцінювання рівня сформованості кожного окремого компонента досліджуваного дидактичного феномена. Отже, варто було б пояснити більш детально, чому саме ті чи інші діагностувальні методики та засоби було визначено для вимірювання кожного окремого компонента цифрової компетентності студентів філологічних спеціальностей.

На зауваження, висунуті членами спеціалізованої вченої ради, дисертантка дала відповіді. Виступи опонентів (доктора педагогічних наук, професора Т. Л. Опалюк, кандидата педагогічних наук, доцента І. С. Пшеничної) та рецензентів (доктора педагогічних наук, професора Н. О. Арістової, доктора педагогічних наук, старшого наукового співробітника С. В. Алексеевої) дають підстави стверджувати, що зауваження не мають принципового характеру і не зніжують цінність роботи.

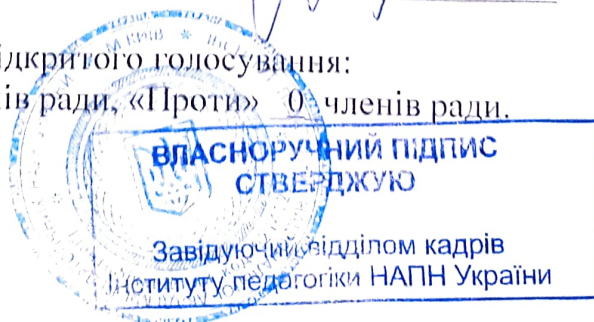
Голова
спеціалізованої вченої ради

Л. М. Калініна

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради, «Проти» 0 членів ради.

Калініна Л. М.

Ваш (Вакуренко О.В.)

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада Інституту педагогіки НАІШ України присуджує **Сухомлин Оксані Андріївні** ступінь доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки».